

ע"פ 6538/16 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 6538/16

ע"פ 6608/16

לפני:
כבוד השופט א' חיות
כבוד השופט נ' סולברג
כבוד השופטת ע' ברון

מדינת ישראל

המערערת בע"פ 6538/16
והמשיבה בע"פ 6608/16:

נ ג ד

פלוני

המשיב בע"פ 6538/16
והמערער בע"פ 6608/16:

ערעורים על פסק דינו של בית המשפט המחוזי לנוער
בחיפה ב-ת"פ 15-10-33760 מיום 18.07.2016
שניתן על ידי כבוד השופטת ר' בש.

י"ח בטבת התשע"ז (16.1.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד יוסף (ג'ואי) אש; עו"ד עדי שגב

בשם המערערת בע"פ 6538/16
והמשיבה בע"פ 6608/16:

עו"ד מוחמד טרביה

בשם המשיב בע"פ 6538/16
והמערער בע"פ 6608/16:

עו"ס טלי סמואל

בשם שירות המבחן לנוער:

פסק-דין

השופטת ע' ברוך:

1. ערעורים מזה ומזה על גזר דינו של בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופטת ר' בש) ב-ת"פ 33760-10-15 שניתן ביום 18.7.2016. המשיב ב-ע"פ 6538/16, הוא המערער ב-ע"פ 6608/16 (להלן: המשיב; המדינה להלן: המערער) הורשע בעבירות של ידיו חפץ לעבר כלי תחבורה (לפי סעיף 332א(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק)) ושל החזקת נשק שלא כדין (לפי סעיף 144(א) לחוק); ונגזרו עליו שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וכן עונשים נלווים.

כתב האישום

2. על פי המתואר בכתב האישום המתוקן שהוגש לבית משפט לנוער, ביום 9.10.2015 סמוך לשעה 17:40 יצאו שלושה שוטרים ברכב משטרה מתחנת עירון לכיוון צומת ערערה שבכביש מס' 65, על רקע המתיחות הבטחונית השוררת בארץ. השוטרים פנו לדרך צדדית ושם הבחינו במשיב, כשהוא רעול פנים באופן שעטה על פניו חולצה, בסמוך למשאית שחנתה בצד הדרך.

המשיב הדליק בקבוק תבערה, שבו החזיק שלא כדין, ויידה אותו אל עבר רכב פרטי שנסע בכביש במהירות של כ-80 קמ"ש, ובו היו בני הזוג טל וליבנת ברנק עם שלושת ילדיהם הקטינים (להלן: המתלוננים). זאת באופן שיש בו כדי לסכן את בטיחות המתלוננים ומי שנמצא בקרבת רכבם, ובמטרה לפגוע בהם. בקבוק התבערה הבוזר התנפץ בסמוך לנתיב הימני בכיוון הנסיעה של המתלוננים, והתלקח על הכביש ליד רכבם; והם נאלצו לסטות לנתיב השמאלי על מנת להימנע מפגיעה מהבקבוק ומהאש שנוצרה כתוצאה מהתפוצצותו.

שניים מהשוטרים יצאו מרכבם והחלו לרדוף אחרי המשיב, שהחל להימלט מהמקום, בעודם צועקים לעברו "עצור, משטרה", כשבשלב זה הצטרף למשיב במנוסתו בן דודו, והם נעצרו לאחר מרדף קצר.

בהתאם לאמור הואשם המשיב, על פי סעיפי החוק הנזכרים בפסקה 1 לעיל, בהחזקת נשק שלא כדין ובידיו בקבוק תבערה בוער אל עבר כלי רכב בנסיעה.

ההליך בבית המשפט המחוזי

3. המשיב הודה בביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן, בהתאם להסדר טיעון שגובש בין הצדדים, וביום 11.2.2016 קבע בית המשפט את אחריותו למעשים.

4. לנוכח קטינותו של המשיב, יליד שנת 2000 שהיה בן 15.5 בעת האירוע המתואר בכתב האישום, הזמין בית המשפט תסקיר מאת שירות המבחן לנוער. בתסקיר מיום 5.4.2016 נכתב כי המשיב מתגורר עם הוריו ושלושת אחיו הצעירים בכפר עארה, בבית פרטי שבקומת הקרקע שלו מתגוררת דודתו של המשיב. המשיב הוא תלמיד כיתה י' בתיכון המקומי, נעדר עבר פלילי; והוא שהה במעצר מיום 9.10.2015 עד ליום 3.12.2015, שאז שוחרר למעצר בית באיזוק אלקטרוני בבית הוריו, ומיום 7.2.2016 הותר לו עמוד 2

לשוב ללימודיו. מחוות דעת שכתבה המחנכת שלו והוגשה לשירות המבחן עולה כי המשיב מבקר בבית הספר באופן סדיר, נוכח בכל השיעורים וניגש לבחינות; וכי הוא תלמיד שקט וממושמע, מקובל חברתית ובעל יחסי אנוש טובים.

בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירות, המשיב סיפר לשירות המבחן כי בדרכו לביתו יחד עם בן דודתו, נתקל בקבוצת צעירים רעולי פנים, שהציעו לו לקחת בקבוקי תבערה ולהשליכם לכביש, והוא עשה כן ללא שחשב על השלכות המעשים, תוך שכיסה את פניו כמו יתר הנוכחים במקום. בתסקיר צוין כי בעקבות השהייה במעצר ובמעצר בית הבין המשיב שטעה בהתנהגותו ושמעשיו היו יכולים להסתיים באסון, והוא הבטיח כי הדברים לא יישנו. שירות המבחן התרשם כי המשיב נוטל אחריות מלאה על מעשיו ומתחרט עליהם, והוא אף הביע נכונות להתנצל בפני המתלוננים ולתקן כל נזק שנגרם. כן אמר המשיב כי הוא משתדל להסביר לסובבים אותו את המשמעות של ביצוע עבירות מסוג זה והוא ממליץ להם להימנע מכך.

עוד צוין בתסקיר כי שירות המבחן התרשם שמעשיו של המשיב ומעצרו השפיעו על הוריו, ואביו ציין כי הוא מגנה את המעשים וכי הם אינם תואמים את החינוך שקיבל בבית. הוטעם כי המשיב ומשפחתו משתפים פעולה עם שירות המבחן באופן מלא והבטיחו להמשיך ולעשות כן; וכי חוות המעצר היתה טראומטית עבור המשיב, הוא התקשה להסתגל לתנאים וחווה משבר רגשי, שכלל חרדה ותחושות אשמה אל מול הוריו. עוד נכתב כי המשפחה "מתפקדת בצורה חיובית, אינה מוכרת לגורמי החוק, תומכת ומגויסת". המשיב הופנה לאבחון על ידי פסיכולוג, שמצא כי קיים אצלו חשד לקשיי קשב ולמידה וכי הוא "מוצף רגשית" ובמהלך מעצרו חווה חוויות טראומטיות. שירות המבחן המליץ לדחות את ההחלטה בעניין המשיב, על מנת לבחון אפשרויות טיפוליות עבורו; וכך הורה בית המשפט, תוך שהטיל צו להשגחה זמנית על המשיב.

5. ביום 25.5.2016 הוגש מטעם שירות המבחן תסקיר משלים, שבו הומלץ כי המשיב יורשע וכי יוטלו עליו עונשים של מאסר על-תנאי; צו מבחן לתקופה של שנה שבמהלכה ימשיך בהליך הטיפול; ביצוע עבודות שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות; והפקדת ערבות עצמית להימנעות מביצוע עבירות דומות בעתיד. ככל שיוטל על המשיב עונש מאסר, הומלץ כי זה ירוצה בדרך של עבודות שירות.

בהכרעת דין מיום 30.5.2016 הרשיע בית המשפט המחוזי לנוער את המשיב בעבירות המתוארות בכתב האישום.

ביום 11.7.2016 הוגשה חוות דעת מטעם הממונה על עבודות שירות בשב"ס, שבה נכתב כי המשיב נמצא מתאים לעבודות שירות, ככל שיוחלט להטיל עליו עונש זה.

6. בגדרי גזר הדין, שניתן ביום 18.7.2016, עמד בית המשפט על החומרה הרבה הטמונה בעבירות מן הסוג שבו הורשע המשיב, בשל פוטנציאל הנזק הגלום בהן, שרק במקרה לא התממש בעניינו, ובשל המימד האידיאולוגי של המעשים. מנגד ציין בית המשפט כי למקרא התסקירים עולה כי ישנה אפשרות ממשית לשיקומו של המשיב, שיקול שיש ליתן לו את הבכורה כשעסקין בקטינים, הן מחמת טובתם שלהם והן מחמת האינטרס הציבורי הכולל. זאת היות שהמשיב מביע חרטה כנה; מבין את משמעות המעשים ומצר על ביצועם; נוטל עליהם אחריות; נכון לבקש את סליחת המתלוננים; וממליץ לחבריו להימנע מהסתבכות עם החוק. ועוד הוטעם כי משפחתו של המשיב תומכת בו ומגויסת לסיוע לו, וכי המשיב התחייב להמשיך ולשתף פעולה עם שירות המבחן במסגרת הליך טיפולי. בנוסף ציין בית המשפט כי המשיב הודה במיוחס לו בהזדמנות הראשונה, וכן שהוא שהה במעצר תקופה של כחודשיים, שהיתה

טראומטית עבורו ודומה שהותירה חותם מרתיע.

בעקבות כל האמור בית המשפט גזר על המשיב עונש מאסר של 6 חודשים, שירוצה בדרך של עבודות שירות בעמותת "חכמה" בחדרה; מאסר על-תנאי של 10 חודשים, לבל יעבור במשך 3 שנים עבירה כזו שבה הורשע בתיק דנן או כל עבירת אלימות מסוג פשע; צו מבחן לתקופה של שנתיים, שבה ימשיך בהליך הטיפול; קנס של 8,000 ש"ח, שישולם ב-10 תשלומים חודשיים, או 40 ימי מאסר תמורתו; והתחייבות עצמית בסך 15,000 ש"ח או 20 ימי מאסר תמורתה, להימנע במשך שנתיים מביצוע עבירה כזו שבה הורשע המשיב.

7. עם מתן גזר הדין ביקשה המערערת לדחות את מועד תחילת עבודות השירות, על מנת שתוכל לשקול הגשת ערעור; ובית המשפט נעתר לבקשה. עם הערעור הוגשה בקשה לעיכוב ביצוע לבית משפט זה, שהמשיב הסכים לה, ובהחלטת מיום 1.9.2016 הוריתי כי ביצוע העונש יעוכב עד למתן החלטה אחרת.

ההליך בערעור

8. לקראת הדיון בערעור הגיש שירות המבחן לנוער תסקיר נוסף בעניינו של המשיב. בתסקיר העדכני מיום 9.1.2017 נכתב כי הוריו של המשיב הביעו דאגה מכך ששליחתו למאסר עלולה לדרדר את מצבו בשל התחככות עם גורמים עבריינים ובשל קטיעת לימודיו; ואביו הדגיש כי הוא מתייחס לביצוע העבירות כאל פגיעה בכבוד המשפחה, וכי הוא מפקח על בנו באופן אינטנסיבי. יועצת בית הספר שבו לומד המשיב, כיום בכיתה י"א, סיפרה כי הוא מיועד לגשת השנה לבחינות הבגרות ויש לו פוטנציאל לימודי גבוה, כמו גם מוטיבציה להצליח בלימודים, ומוריו מוסרים כי הוא מתייחס אליהם ואל חבריו לכיתה בכבוד. כן הטעימה היועצת כי הוריו של המשיב מעורבים בנעשה עימו בבית הספר.

המשיב חזר בפני שירות המבחן על החרטה על המעשים ועל נטילת האחריות עליהם, וכן על הנכונות להתנצל בגינם. שירות המבחן מתרשם כי החרטה שמביע המשיב כנה וכי הוא מביע אמפתיה כלפי המתלוננים. כן צוין כי לא נפתחו למשיב תיקים פליליים נוספים, וכי הוא והוריו משתפים פעולה עם שירות המבחן באופן מלא, בהתאם לתכנית הטיפול שהותאמה לו, הכוללת בשלב זה טיפול קבוצתי למשך שישה חודשים.

שירות המבחן לנוער מתרשם כי המשיב הוא "נער ללא דפוסי עבריינות", וכי ההליך המשפטי מציב עבורו "גבול חיצוני ברור להימנע מהישנות העבירות". מנגד צוין כי קיימים גם גורמי סיכון, ובהם ביטחון עצמי נמוך, חשד לקשיי קשב ולמידה וחרדה. לעמדתו של שירות המבחן, המשיב זקוק להמשך קשר טיפולי והוא מביע מוטיבציה לעשות כן; וקטיעת הטיפול על ידי שליחה למאסר מאחורי סורג וברח וחשיפת המשיב לעבריינים בבית הסוהר, אינה מומלצת. לפיכך הושארה על כנה ההמלצה כי יוטל על המשיב עונש שעיקרו שירות לתועלת הציבור, תוך שהומלץ להעלות את ההיקף מ-200 ל-300 שעות.

9. המערערת טוענת כי העונש שהוטל על המשיב אינו הולם את מדיניות הענישה הראויה, את חומרת המעשים ואת מידת אשמו בביצועם. כך באשר העונש אינו מביא לביטוי את פוטנציאל הנזק המשמעותי של העבירות, שהתממשותו נמנעה אך מחמת עירנותם של המתלוננים; את הרקע האידיאולוגי-לאומני של המעשים; ואת חשיבות השיקול ההרתעתי, לנוכח היקף התופעה של קטינים

המבצעים מעשים מסוג זה והצורך לשלוח מסר חריף ועקבי על אודות חומרתם.

לפיכך ובשים לב לעקרון שלפיו "קטינות אינה חסינות", המערערת מבקשת כי יוטל על המשיב עונש של מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריה.

10. לטענת המשיב, שהוא כזכור גם מערער, שומה היה על בית משפט לנוער לאמץ את המלצת שירות המבחן כלשונה, ולהטיל עליו עונש של שירות לתועלת הציבור. המשיב טוען כי הוא "נגרר" אחר נערים אחרים, בשל ביטחון עצמי נמוך וללא כל מחשבה או הכנה מוקדמת, ובית המשפט שגה כשלא נתן די משקל לנסיבות ביצוע העבירה וכשייחס למעשים מניע אידיאולוגי. בתוך כך הוטעם כי המעשה עלול היה לפגוע גם בבני משפחתו של המשיב ובבני כפרו, שנוסעים ברגיל באותו כביש.

עוד מדגיש המשיב את גילו הצעיר; את האמור בתסקירים לעניין סיכויי שיקומו, ובפרט שמשפחתו מגויסת להחזרתו למוטב; וכן שהוא היה נכון לקיים הליך של צדק מאחה עם המתלוננים, ואולם המערערת דחתה אפשרות זו. לטענתו, ביצוע עבודות שירות יטיל "אסון כבד על ראשו", משיאלץ להחליף את המעמד של "תלמיד" בזה של "עובד", ללא הכנה מתאימה ותוך פגיעה ביכולתו לשוב ולנהל חיים נורמטיביים.

11. בדיון שערכנו בערעורים חזרו הצדדים על טענותיהם. בא-כוח המשיב הדגיש בדיון כי בכתב האישום לא נזכר מניע אידיאולוגי למעשים; ואילו באת-כוח המדינה הטעימה כי כתב האישום אף לא כולל אזכור לנערים אחרים, מלבד בן דודו של המשיב. המותב הציע לצדדים, לא בלי התלבטות, כי ימשכו את ערעוריהם באופן הדדי, וגזר הדין יוותר על כנו; אך המערערת הודיעה כי היא עומדת על ערעורה. ומכאן הכרעתנו.

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי במכלול החומר, שמעתי את טענות הצדדים ושבתי והפכתי בדברים, הגעתי לכלל דעה כי דין שני הערעורים להידחות. ואבאר.

המערערת מדגישה כי התופעה של ידוי אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כלי רכב היא נרחבת ומטרידה – במיוחד בהתייחס לקטינים – ומחייבת השתת עונשים מרתיעים. המדובר בעבירה חמורה, שכן השלכת חפצים לכיוון של מכוניות הנוסעות בכביש מסכנת חיי אדם, משבשת את שגרת החיים ופוגעת בתחושת הביטחון של המשתמשים בכביש (ראו ע"פ 6080/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 16 (6.12.2016); ע"פ 5559/16 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 14 (4.8.2016) (להלן: ע"פ 5559/16)); ולא כל שכן כשמדובר בבקבוק תבערה, השקול לנשק חם (ראו ע"פ 5371/14 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (16.9.2014)).

הדברים אף לא נעלמו מעיני המחוקק, שהוסיף בתיקון 119 לחוק את סעיף 332א, שבגדרו הורשע המשיב, העוסק באופן ממוקד ביידוי של אבנים או חפצים לעבר כלי תחבורה בנסיעה, ונכנס לתוקף כחודשיים קודם לאירוע נושא הערעור; ויוער כי לאחריו נכנס לתוקף גם תיקון 120, שבו אף הורה המחוקק על ענישת מינימום סטטוטורית בעבירה זו (ראו ע"פ 240/16 מדינת ישראל נ' עמוד 5

פלוגי, בפסקה 5 (11.1.2017) (להלן: ע"פ 240/16) – הגם שזו אינה חלה בעניין קטינים (סעיף 25(ב) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער)).

לנוכח האמור, מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דן היא מחמירה, וניתן בה משקל ממשי לשיקולי הרתעה. ככלל, מושגים בנסיבות דומות עונשים הכוללים מאסר בפועל – ולו בדרך של עבודות שירות, אבל לרוב מאחורי סורג ובריח – של 6 חודשים לכל הפחות ולרוב למעלה מכך, לפי הנסיבות (ראו: ע"פ 240/16, בפסקה 6 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל ובחוות דעתו של השופט צ' זילברטל; ע"פ 6136/16 פלוגי נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (10.11.2016); ע"פ 2206/16 פלוגי נ' מדינת ישראל, בפסקה 10 (3.11.2016) (להלן: ע"פ 2206/16); ע"פ 5559/16 בפסקה 19).

13. על רקע זה ברי כי אין מקום לקבלת הערעור על חומרת העונש. העונש שהושת על המשיב בעניינו הוא עונש מקל, ובית משפט לנוער הביא בחשבון את מכלול הנסיבות שהמשיב מבקש להדגיש בערעורו, לרבות קטינותו והמשקל הנכבד שניתן לשיקולי השיקום, שאחרת היה מקום להטיל עונש חמור יותר.

עוד יצוין בהקשר זה כי מרכיב מרכזי בתופעה של ידיו אבנים וחפצים על כלי רכב הוא המניע האידיאולוגי של המעשים – בין אם המבצעים הם ערבים או יהודים (השוו: ע"פ 240/16, ע"פ 5559/16); ואין בידי לקבל את טענת המשיב כי היבט זה נעדר כליל מנסיבות ביצוע העבירה בעניינו. הנוסעים במכונית שבקבוק התבערה התנפץ בסמוך אליה הם יהודים, ונסיון החיים מלמד כי אין מדובר במקריות גרידא, אלא כי הרקע לביצוע העבירות הוא המתיחות הבטחונית השוררת בארץ בהקשר לקבוצות האוכלוסייה השונות. הדבר אף בא לידי ביטוי בכתב האישום (בסעיף 3), הגם שלא בהתייחס למעשיו של המשיב דווקא.

14. ואולם ומבלי להקל ראש בחומרת העבירות, סבורתני שדינו של הערעור על קולת העונש להידחות אף הוא. כאמור, העונש שהושת על המשיב מצוי ברף התחתון של מדיניות הענישה הנוהגת; אך בנסיבות המקרה מצאתי שלא נפל פגם בהחלטת בית המשפט המחוזי לנוער שלא למצות את מלוא חומרת הדין עם המשיב – וכידוע אין זו דרכה של ערכאת הערעור לעשות כן, והיא תתערב רק במקרה שבו העונש חורג באופן ניכר מרמת הענישה הראויה או שנפלה בגזר הדין טעות מהותית (ראו למשל, ע"פ 448/14 מדינת ישראל נ' אזולאי, בפסקאות 7-8 (24.11.2014)).

יוזכר כי ענישה היא לעולם אינדיבידואלית, ואין לקבל טענה כי בשל היקפה של תופעה חברתית שעיקרה בעבריינות מסוג מסוים, שומה על בית המשפט לבטל את הנסיבות הקונקרטיות של המקרה שלפניו – הגם שבהחלט יש לכך השפעה על נקודת האיזון בין השיקולים השונים (ראו למשל, ע"פ 5363/15 פלוגי נ' מדינת ישראל, בפסקה 31 (11.5.2016); ע"פ 8912/13 מדינת ישראל נ' טל, בפסקה 11 (13.2.2014)). ועוד יוזכר כי המשיב בעניינו הוא קטין, שהיה בן 15.5 בעת ביצוע העבירות, וחלות עליו הוראות חוק הנוער ובראשן החובה ליתן משקל ראוי לשיקולים של שיקום, טיפול ושילוב בחברה (סעיף 1א(א) לחוק הנוער; ע"פ 2206/16, בפסקה 10).

15. בהתאם לכך, בית המשפט התחשב בסיכויי השיקום של המשיב, ובדין מצא כי נכון לו אופק שיקומי ממשי שבגיניו אין להטיל על כתפיו את מלוא כובדו של שיקול הרתעת הרבים. כך שעה שמהתסקירים עולה כי סביבתו של המשיב היא נורמטיבית, תומכת ומחויבת להחזרתו למוטב; והדברים מתבטאים הן בהתרשמות שירות המבחן מרצינות ההורים ומדאגתם לבנם, הן מדבריהם שלהם כגון

שמעשי המשיב פגעו בכבוד המשפחה, והן מחוות דעת יועצת בית הספר, שלפיה מדובר בהורים מעורבים. אכן, לגינוי חד-משמעי מצד הסביבה הקרובה יש "פוטנציאל להציב גבולות בעתיד ולספק למשיבים סביבה תומכת וממריצה לשינוי התנהגותי" (ע"פ 5559/16, בפסקה 14). עוד הדגישה היועצת כי למשיב יש פוטנציאל להצלחה בלימודים, וכי הוא ממושמע ומכבד את סמכות הצוות בבית הספר כמו גם את חבריו התלמידים. והעיקר – המשיב עצמו ערך חשבון נפש, הביע חרטה על המעשים ונטל עליהם אחריות; הבין את ההשלכות הפוטנציאליות של העבירות ואף סיפר כי הוא מפציר בצעירים אחרים בסביבתו שלא לנקוט בפעולות דומות; ויתרה מכך, ביקש להתנצל בפני המתלוננים ולקיים הליך של צדק מאחה – ומכאן נלמד ומכל מקום ניתן לקוות שהמניע האידיאולוגי אינו דומיננטי במידה שאין לצפות לשינוי ממשי בגישת המשיב, ובפרט לנוכח המוטיבציה להתמיד בהליך הטיפול.

התסקירים הם אפוא חיוביים ברמה בלתי-שגרתית, כאשר שירות המבחן לנוער התרשם כי המשיב אמפתי כלפי המתלוננים וכי חרטתו כנה, וכן הודגש כי ההליך המשפטי היה טראומטי עבורו והשיג את המטרה המרתיעה, למצער ביחס ליחיד. אכן, מאז האירוע נושא הערעור עברה למעלה משנה, שבמהלכה המשיב שהה במעצר ובמעצר בית, נעדר מהלימודים ושב אליהם, ללא שנפתחו לו תיקים פליליים נוספים וללא כל חריגה מהתנאים; וגם לאחר מתן גזר הדין שב שירות המבחן והמליץ להקל בעונש.

עוד יוער כי לא מן הנמנע ששליחת המשיב למאסר מאחורי סורג ובריוח תסיג את התכלית השיקומית לאחור ותפגום בהתקדמות העקבית שחלה במישור זה, מאחר ששהייה עם גורמים עבריינים בבית הסוהר, בפרט על רקע אידיאולוגי, עלולה להביא להתדרדרות ביחס להשקפתו של המשיב על הסיטואציה (והשוו ע"פ 3528/14 בכיראת נ' מדינת ישראל, בפסקאות י"ב-י"ג (22.9.2014)). כפי שציינתי לא מכבר:

"אין בכך כדי להמעיט מחומרת העבירות ומחשיבותם של שיקולי ההרתעה והגמול, אלא שבמלאכת הענישה יש לאזן את אלה עם השיקול השיקומי, ובין היתר בשים לב למכלול הנתונים העדכניים. איזון זה חיוני לא רק מנקודת מבטם של המערערים, אלא גם מנקודת מבטו של הציבור, שהרי 'מחויבותה של החברה [היא] לנסות ולמצוא כל דרך לשקם עבריינים קטינים שהורשעו בעבירה פלילית, אף אם חמורה, ולהעלותם על מסלול חיים תקין וראוי, בטרם תוחמץ ההזדמנות לכך' (ע"פ 49/09, בעמוד 762) (ע"פ 2206/16, בפסקה 11).

בהמשך לכך יודגש כי הימנעותו של בית משפט לנוער משליחת המשיב למאסר בבית הכלא – לאחר שכבר שהה במעצר מאחורי סורג ובריוח כחודשיים ימים – לא נעשתה בעלמא, במובן זה שבית המשפט קבע מכלול ענישתי שנועד לצקת תוכן ממשי לתכלית השיקומית. כך, העונש שהושת כולל, כזכור, 6 חודשי עבודות שירות; מאסר על-תנאי של 10 חודשים, למשך 3 שנים; צו מבחן לתקופה של שנתיים, שבמהלכה יקודם ההליך הטיפולי; קנס של 8,000 ש"ח; והתחייבות עצמית בסך 15,000 ש"ח. כל זאת לצד עצם ההרשעה, שיש בה כדי לבטא את ההוקעה החברתית של המעשים (ראו ע"פ 240/16, בפסקאות 5-6).

16. סוף דבר, אם תישמע דעתי נדחה את שני הערעורים. כן אציע כי מועד תחילת ריצוי עונש עבודות השירות יידחה עד לתום שנת לימודיו הנוכחית של המשיב, על מנת שיוכל להשלימה.

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בחוות דעתה של השופטת ע' ברון.

בהתחשב בחלוף הזמן מאז הגשת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, הממונה יגיש חוות דעת מעודכנת, בתוך 30 ימים. תשומת לב הממונה מופנית לכך כי המשיב יחל בריצוי עונש עבודות השירות לא לפני יום 1.7.2017. עם קבלת חוות הדעת המעודכנת תינתן החלטה משלימה.

המזכירות תעביר עותק של פסק דין זה לממונה על עבודות שירות במחוז צפון.

ניתן היום, ט' בשבט התשע"ז (5.2.2017).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת